

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- א. כל ידות הכלים שהן ארוכות ועתיד לקצצן מטביל עד מקום מדה.....1
- ב. חבורי אוכלין כמאן דמפרתי דמי.....2
- ג. טרפה ששחטה מטמאה במוקדשין.....2
- ד. חותך מן העובר שבמעיה מותר באכילה מן הטחול ומן הכליות אסור באכילה.....2
- ה. שמיתה עושה ניפול ואין שחיטה עושה ניפול ... מתה הבהמה הבשר צריך הכשר והאבר מטמא משום אבר מן החי ואינו מטמא משום אבר מן הנבלה ... נשחטה בהמה הוכשרו בדמיה.....4
- ו. ובשר בשדה טרפה לא תאכלו להביא האבר והבשר המדולדלין בבהמה ובחיה ובעוף ושחטן שהן אסורין.....4

דף עג.

א. כל ידות הכלים שהן ארוכות ועתיד לקצצן מטביל עד מקום מדה

כל ידות¹ הכלים שהן ארוכים יותר מכדי צורכן ועתיד לקצצן מטביל עד מקום המדה, והשאר אין צריך טבילה².

ביצד שלשלת של דלי גדול ארבעה טפחים, ושל קמץ עשרה³, מטביל מן השלשלת עד מרת ארבעה לגדול ועשרה לקמץ בלבד⁴ והשאר טהור ואין

¹ רמב"ם הלכות מקואות פרק ג הלכה כה

² כל העומד ליתך כהתוך דמי

³ שדלי גדול אינו יכול להגביהו מרחוק אלא אוהו בשלשלת מקרוב ומגביהו ודולה והוה יד עד ד' טפחים ושל קמץ עשרה. שיכול להגביהו מרחוק והוה יד עד עשרה טפחים. מלאכ"ש וא"ר מקואות י משנה ה

⁴ אף דבית הסתרים אין צריך שיבואו בהם המים כדילפינן מידיו לא שטף במים מה ידיו בגלוי אף כל שבגלוי לאפוקי בית הסתרים ודי להם שיהיו ראויין לביאת מים כמ"ש רבינו לעיל פ"א הל' י' והכא כשמטביל מקצת

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

צריך טבילה, ואפילו כלתה מדה לחצי טבעת שבשלשלת אין צריך להטביל אלא עד חצי טבעת.⁵

ב. חבורי אוכלין כמאן דמפרתי דמי

הממעך אוכלין⁶ זה בזה וקבצן, כגון הדבילה והתמרים והצימוקין שקבצן ועשאן גוף אחד אינן חיבור.

לפיכך עיגול של דבילה שנפלו משקין טמאין על מקצתו, הרי זה נוטל ממנו מקום המשקין בלבד והשאר טהור.⁷

ג. טרפה ששחטה מטמאה במוקדשין

בהמה או חיה⁸ טריפה שנשחטה אף על פי שהיא טהורה מן התורה אם נגע בה הקדש⁹ נטמא מדברי סופרים וזו מעלה יתירה שעשו בקודש. וי"א שהשוהט¹⁰ בהמת קדשים ונמצאת טריפה מטמאה כאב הטומאה¹¹.

ד. חותך מן העובר שבמעיה מותר באכילה מן הטחול ומן הכליות אסור באכילה

כבר התבאר לעיל דף סח. שממה שנאמר בתורה¹² (דברים יב פסוק כג) ולא תאכל הנפש עם הפֶּשֶׁר למדו מפִּי השמועה לאסור אבר שנחתך מן החי,

היד הויא חציצה דהרי אין ראוי לביאת מים במקום חיבורן אפ"ה שפיר דמי משום דבקפידה תלי רחמנא ובכלים לא קפדי אינשי. מעשה רקח

⁵ ר"ב מקואות שם

⁶ רמב"ם הלכות טומאת אוכלין פרק ו הלכה יד

⁷ אולם דברים שגמר פריין והכשירן לאכילה ע"י החיבור ה"ז חיבור, וכאגוזים שם הלכה יא עיין או"ש שם ועיין מעשה רקח שם יד

⁸ רמב"ם הלכות שאר אבות הטומאה פרק ב הלכה ח ויש ט"ס בציון העין משפט כאן

⁹ משמע שהרי הוא בשלישי לטומאה ואינו מטמא אדם כלים ואוכלין ואפילו לא תרומה.

¹⁰ כך פירש"י בסוגייתנו וצ"ע אי פליג על הרמב"ם דאף חולין מטמא קדשים, וכן צ"ע אי הרמב"ם פליג על רש"י בזה.

¹¹ כ"כ באו"ש כאן והוא מרש"י להלן דף קכג: ד"ה בטרפה

¹² רמב"ם פ"ה ממאכל"א ה"א שו"ע סי' ס"ב סעי' א'

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ועל אבר מן החי הוא אומר לנה (בראשית ט פסוק ד) אֶךְ בָּשָׂר בְּנֶפֶשׁוֹ דָּמוֹ
לֹא תֹאכְלוּ וְאִסּוּר אֶבֶר מִן הַחַי נֹהֵג בְּבִהמָה חַיָּה וְעוֹף בַּמְּהוּרִים¹³ אֲבָל לֹא
בַּמַּמְאִים¹⁴.

אבר ובשר הפורש מן החי, אסור, ואפי' הפורש מבהמה ועדיין הוא בתוכה
ולפיכך המושיט¹⁵ ידו למעי הבהמה וחתך מן הטחול ומן הכליות¹⁶ וכיוצא
בהן דבר מגופה, והניח החתיכות בתוך מעיה ואחר כך שחטה הרי אותן
החתיכות אסורות משום אבר מן החי¹⁷, ואע"פ שהוא בתוך מעיה.

אם חתך מן העובר שבמעיה ולא הוציא, ואחר כך שחטה הרי חתיכת העובר או אברו
מותר בשחיטת האם הואיל ולא יצא. ומכיון שאין זה מגוף עצמה של בהמה מותר¹⁸,
מדכתיב (דברים יד פסוק ו) וְכָל גֹּו' בַּבְּהֵמָה אֹתָהּ תֹאכְלוּ.

אם נמצא האם טריפה והוולד בתוכו, אף על גב דהעובר בן ט', וניתר משחיטת עצמו
מדינא,, מכל דאבר היוצא נשאר באיסורו.

רק אם נתנבלה האם בשחיטה, או קרעה והוציא העובר, אחר כך שוחט להעובר, מותר
גם היוצא. אולם האידנא ליתא להאי היתרא.

¹³ בחולין ק"ב א' ו'רבנן סברי לא תאכל הנפש עם הבשר אלא בשר להודיה כל שבשרו מותר אתה מצווה על
אבריו וכל שאין בשרו מותר אי אתה מצווה על אבריו" שמלא תאכל הנפש עם הבשר משמע, שהבשר לבדו
כשאיננו עם הנפש אכול, ומכאן שכל שבשרו מותר אתה מצווה על אבריו וכל שאין בשרו מותר אי אתה
מצווה על אבריו

¹⁴ בטור הביא דין זה והקשה בב"י למאי נ"מ כתבו הרי לדין אין נ"מ דבלא"ה אסור ובב"י כתב דנמשך אחר
ל' הרמב"ם אבל הט"ז כתב שם ס"ק א' דנ"מ ליתנו לב"נ דמוזהר נמי משום אבמה"ח וא"כ בטמאה שאינו נזהר
מותר ליתן לב"נ דאינו מוזהר על הטמאה ועיין ש"ך סי' כ"ז ס"ק ב' דאסר לגוי אבר מבהמה טמאה המפרסת
וס"ל כרשב"א ומאירי דלב"נ אבמה"ח נזהר אף בטמאה וכמש"כ בחכמת אדם כלל כ"ז סעי' א' "אבל בן נח
מוזהר על אבר מן החי אף בטמאים ולפיכך אסור לישראל להושיט לבן נח אבר מן החי בין מטמאה ובין
מטהורה".

¹⁵ שו"ע ונו"כ שם יד ו'

¹⁶ נקט דברים שאין הבהמה נמרץ בהן ואסור באכילה דכתיב אותה תאכלו ודרשינן אותה כשהיא שלימה
ולא כשהיא חסירה. ט"ז שם ה'.

¹⁷ ואינם ניתרים מפסוק כל בבהמה, אף על פי שהם בשעת שחיטה בתוך מעיה, שאין זה נקראת מה שבבהמה
אלא בהמה עצמה והרי נחתכו ממנה בחייה והוי אבר מן החי. כ"כ לבוש שם אולם עיין ש"ך שם יג שכתב
כתיב אותה שלמה ולא אותה חסרה דלא כהעמ"ז דאישתמיטתיה ש"ס זו וכתב מעם אחר. ועיין שפ"ד שם
ואני תמה על עצמי מה ראה האדון לומר כן ולמה חשד את הלבוש דאישתמיט ליה והלא לבושיה כעמר נקי
דלשיטתיה בסימן י"ג אזיל דתופס עיקר התירוצ' הא' בריש המקשה בהמה בבהמה וכמו דמסיק רב שימי בר
אשי ואם כן הטעם ברור דלאו בהמה בבהמה וזה הן דברי הלבוש דבגמרא פריך אי הכי כלומר אי מכל בהמה
אפילו טחול נמי הא לתי' הא' אין קושיא ואין צריך לאותה

¹⁸ לבוש סב ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"נ 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

דף עג:

**ה. שמיתה עושה ניפול ואין שחיטה עושה ניפול ... מתה
הבהמה הבשר צריך הכשר והאבר מטמא משום אבר מן
החי ואינו מטמא משום אבר מן הנבלה ... נשחטה בהמה
הוכשרו בדמיה**

הבשר או האבר¹⁹ המדולדלין בבהמה או חיה שאינן יכולין לחיות ולהדביק בשאר הגוף אינן מטמאין כנבילה כל זמן שהבהמה בחיים, והרי הן כשאר אוכלין אם הוכשרו מקבלין טומאה במקומה.

נשחטה הבהמה הוכשרו בשחיטה ואינן מטמאין כנבילה שאין השחיטה עושה אותן כמו שפירשו מחיים²⁰.

אבל אם מתה הבהמה הבשר שהיה מדולדל בה צריך הכשר, והאבר מטמא משום אבר מן החי ואינו מטמא משום אבר מן הנבילה, ומה בין אבר מן החי לאבר מן הנבילה, שהבשר הפורש מאבר מן החי טהור, והבשר הפורש מאבר מן הנבילה מטמא בכזית במגע ובמשא וזה וזה שוין לשיעור.

**ו. ובשר בשדה טרפה לא תאכלו להביא האבר והבשר
המדולדלין בבהמה ובחיה ובעוף ושחטן שהן אסורין**

אבר או בשר²¹ המדולדלים, דהיינו שנעקר ממקומו לגמרי ומחובר קצת, אם יכול לחזור ולחיות אם נשחטה הבהמה מותר. ואם מתה הבהמה אינו לוקה עליו משום אבר מן החי אלא משום נבילה.

¹⁹ רמב"ם הלכות שאר אבות הטומאה פרק ב הלכה ה

²⁰ פסק כר"מ ועיין כס"מ ואו"ש מה שפירשו בזה

²¹ שו"ע ונו"כ סב ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אבל אם אינו יכול לחזור ולחיות, אם מתה הבהמה²² מיתה עושה ניפול דהיינו דהוה ליה כאילו נפל מחיים לפיכך לוקין עליו משום אבר מן החי, ואם נשחטה הבהמה י"א²³ דהאבר אסור מדרבנן משום מצות פרוש דדומה לאבר מן החי. אבל מן התורה מותר דאין שחיטה עושה ניפול רצה לומר שנאמר דהוי כאילו כבר נפל מחיים זה לא אמרינן ואם כן השחיטה מטהר אותו אבר אלא מדרבנן אסור. וי"א²⁴ דאסור מן התורה אלא דאין בו מלקות [וראוי להחמיר כדבריו ולענין ספק אזלינן לחומרא לדעה זו.

וכל זה דוקא²⁵ במדולדל ממש דהיינו שנעקר ממקומו לגמרי ומחובר קצת אבל אם נשבר עצם בבהמה ועוף במקום שאינו עושה טריפה כגון שנשבר גף העוף רחוק מן הגוף וכיוצא בו מדינא אם עור ובשר חופין את רובו אף האבר מותר ואם אין עור ובשר חופין את רובו האבר אסור מדרבנן²⁶ וליתנו לנכרי יש אוסרין ויש מתירין. ולפי מנהגנו אם השבירה יצא פעם אחת מחיים אף אם עור ובשר חופין את רובו אסור²⁷.

אבר הנשמט²⁸ ממקומו במקום שאינו מטריף הבהמה אף על פי שאין עור ובשר חופין את רובו כשר מן התורה אלא שישראל קדושים נהגו בו איסור ולכן אסור לאוכלו אפילו עור ובשר חופין²⁹.

אבר מיותר העומד במקום שאינו מטריף הבהמה מותר לאכול ולא הוי כאבר המדולדל³⁰.

²² חכמ"א כלל ל"ז סעי' ה'

²³ ב"י בשם הרשב"א ושאר פוסקים

²⁴ רמב"ם מאכ"א פרק ה הלכה ו

²⁵ חכמ"א שם

²⁶ וצריך לחתוך האבר כל החתיכה מהשבר ולמטה אבל הנשאר מחובר אין צריך לחתוך מדינא כלל רק מקום החתך אסור ומשום שאי אפשר לצמצם לכן יחתוך כל כך שבודאי לא ישאר מאבר האסור (וזה נקרא מקום החתך) והוא אסור מדרבנן משום אבר מן החי וצריך לחתכו קודם שימלחנה עם הבהמה והעוף ואם מלחו עמו צריך ששים נגד האבר וכל שכן בצלי ובשול ולפי מה שכתבתי על כל פנים אין צריך לשער רק כנגד מה שאסור מדינא היינו מהשבר ולמטה ומקום החתך

²⁷ ואם חזר ונקשר השבר, אפילו שאינו "שבר אל שבר יחדיו ידובקו", דהיינו שלא נתאחה בשלימות אלא שוכב אחד על השני אם אין ניכר ריעותא בבשר, אין להחמיר כלל והרוצה להחמיר יחמיר לעצמו ולא לאחרים חכמ"א כלל כ"ד סעי' ד' ואף באבר המדולדל מועיל חזר ונקשר ועיין פרטי הדינים שם יו"ד סי' נ"ה ובנו"כ שם ובחכמ"א שם ואכמ"ל

²⁸ חכמ"א שם

²⁹ וכנסת הגדולה מתיר בעור ובשר חופה (בית לחם יהודה): שם

³⁰ ולא אמרינן יתר כנטול דמי והוי כאבר המדולדל רמ"א שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

